

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 19 Aralık 2023

Sayı: 2845

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA --

7609

Aşağıda belirtilen sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından yanıtlanmasını arz ederim. 18.12.2023

Dr. İlhami Özcan AYGUN
CHP Tekirdağ Milletvekili

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından 1 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe girmek üzere 2023/50 numaralı "Tütün, Tütün Mamulleri, Makaron, Yaprak Sigara Kağıdı, Sigara Filtresi, Alkol ve Alkollü İçkilerin Üretim ve/veya Ticareti Faaliyetlerinde Bulunanlardan Teminat Alınması" adıyla bir Tebliğ Taslağı hazırlandığını öğrenmiş bulunuyoruz.

Bu Tebliğ Taslağı ile fermente alkollü içki ana kategorisinde yılda toplam 20.000 litre ve altında yıllık kapasitesi olanlardan 5 milyon Türk Lirası, 20.000 litre üzeri ve 300.000 litre ve altında yıllık kapasitesi olanlardan 10 milyon Türk Lirası, 300.000 litre üzeri yıllık kapasitesi olanlardan 30 milyon Türk Lirası, distile alkollü içki ana kategorisinde olanlardan yıllık kapasiteye bakılmaksızın 50 milyon Türk Lirası teminat alınması öngörülmektedir. Üstelik bu rakamların her yıl güncellenmesi planlanmaktadır. Bu koşulları karşılamayan üreticiye bandrol verilmeyeceği ve üretim izinlerinin iptal edileceği belirtilmektedir. Taslağa göre, süresinde ödenmeyen idari para cezaları, vergi dairesi ve Sosyal Güvenlik Kurumu'na olan borçları, alınan teminatın yüzde 2'sini geçen işletmelerin üretim yapması engellenmektedir.

Taslağın, Türkiye'de alkollü içki üretimine ağır darbe vuracağı ve yerli üreticiyi yabancı tekellerin insafına terk edeceği görülmektedir.

Ayrıca ithalatçı firmalara da aynı miktarlar için aynı teminat yükümlülüğü getirilmesi, yerli üreticimiz için büyük bir tehdittir.

Bu bağlamda;

1. Çıkarılması planlanan bu Tebliği ile ne amaçlanmaktadır?
2. Şarap üretiminde piyasanın yabancı sermaye lehine tekelleşmesini mi istiyorsunuz?
3. Türkiye’de, Tarım ve Orman Bakanlığı Tütün ve Alkol Dairesi tarafından üretim izin belgesine sahip yaklaşık 188 şarap üreticisi bulunmaktadır. Bunların önemli bir kısmı yılda 300 bin litre ve üzerinde üretim kapasitesine sahiptir. Bu üreticilerden 30 milyon Türk Lirası teminat istenmesi, bankaların bu miktarın 2-3 katı kefalet isteyeceği dikkate alınırsa, sektörü büyük bir sıkıntıya sokacaktır. Yılda 300 bin litre üretim yapan firmadan da yılda 1.5 milyon veya 30 milyon litre üretim yapan firmadan da aynı oranda teminat istenmesi haksız rekabet yaratmayacak mıdır? Eşitliğe aykırı bu durumu engellemeyecek misiniz?
4. Şaraplık üzüm üreticileri ve bağdan geçimini sağlayan çiftçinin de tekelleşmeye bağlı olarak ürününü düşük fiyatla teslim etmek ve zarara uğramak tehdidiyle karşı karşıya kalacağı görülmektedir. Yerli üreticimizi korumayı düşünmüyor musunuz?
5. Yerli üretici, bağ ve fabrikaya ciddi bir yatırım yapıp, istihdam sağladıktan sonra 30 milyon TL gibi bir bedeli de sermayesinden çıkarmak zorunda kalacaktır. Ülkeye bu yatırımları yapmayan, sermaye bağlamayan ithalatçı firmalardan da aynı oranda teminat istenmesi, yerli üreticiyi sıkıntıya sokmayacak mı?
6. Türkiye’nin 2021 yılında 236 bin litre olan şarap ihracatı 2022’de 360 bin litre seviyesine sıçramıştır. Osmanlı İmparatorluğu’ndan itibaren bu sektör vergisiyle, yarattığı katma değerle ülke ekonomisine önemli bir kaynak sağlamaktadır. Bu nedenle Cumhuriyetin ilk yıllarında sektör yerlileştirilmeye çalışılmış, yabancı sermaye tekelinden ve kapitülasyonların etkisinden kurtarılarak desteklenmiştir. Geline aşamada, piyasayı yabancı tekellere mi bırakmak istiyorsunuz?
7. Teminat koşullarını sağlayamayacak üreticiler, birkaç ay önce aldıkları, işleyip depoladıkları ve satışa hazırladıkları ürünleri ne yapacaklar? Üretim izinlerinin iptal olması durumunda bu işletmelerin ellerindeki ürünler ne olacaktır?
8. Piyasada faaliyet gösteren firmaları köklü bir şekilde etkileyecek böyle bir Tebliğ, en azından bir-iki yıl önce bildirilmeli ve buna göre üreticiler hazırlıklarını yapmalıydı. Tebliği, neden apar topar Ocak ayında yürürlüğe sokuyorsunuz?
9. Türkiye, şaraplık üzüm üretiminde de çok önemli bir aşamaya gelmiştir. Bu nedenle yerli üzümlerden üretilen şaraplar, yurt dışı piyasalarda giderek daha çok talep görmeye başlamıştır. Ülkemizdeki şarap üreticileri, yerli pek çok üzüm cinsini yeniden çoğaltarak üretime katmaktadır. Bu firmaların önemli bir kısmı son 10 – 15 yıllık süreçte, yeni bağ alanları oluşturmuştur.

Üretim tesislerini kaliteyi arttıracak yeni teknolojilerle donatıyorlar. Bu üreticileri neden haksız rekabet ile karşı karşıya bırakıyorsunuz?

10. Trakya Bağ Rotası, Urla Bağ Rotası, Çal Bağ Yolu gibi önemli turizm rotalarını oluşturan, gastronomi ve kültür turizmi alanlarında önemli bir turizm girdisi yaratan şarap üreticilerinin çoğu bu tebliğden olumsuz yönde etkilenecektir. Bu tebliğin yürürlüğe girmesi halinde bu turizm rotalarında faaliyet gösteren restoranlar, oteller, yerel üreticiler de olumsuz yönde etkilenecektir. Bakanlık neden sektörün tüm unsurlarını dikkate almamıştır?
11. Bu Tebliğ'in alkole karşı ideolojik bir yaklaşım da içerdiği endişeleri mevcuttur. Bakanlığınızın bu endişelere yönelik açıklaması nedir?